

PRESUDA SUDA

26. travnja 1988. (*)

„Zabrana reklama i titlova za televizijske programe emitirane iz inozemstva”

U predmetu 352/85,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Gerechtshof Den Haag (Žalbeni sud u Haagu, Nizozemska), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Bond Van Adverteerders i drugi

i

države Nizozemske,

o tumačenju članka 59. i daljnjih članaka Ugovora o EEZ-u, s obzirom na zabrane reklama i titlova sadržane u Kabelregelingu (uredba o kabelskom emitiranju), ministarskoj uredbi od 26. srpnja 1984. (Nederlandse Staatscourant br. 145 od 27. srpnja 1984.) donesenoj u Nizozemskoj s ciljem uređenja kabelskog emitiranja radijskih i televizijskih programa,

SUD,

u sastavu: MacKenzie Stuart, predsjednik, G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida i G. C. Rodriguez Iglesias, predsjednici vijeća, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O' Higgins i F. Schockweiler, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: D. Louterman, administratorica,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za tužitelja u glavnom postupku, Bond van Adverteerders i drugi, koje zastupa B. H. Ter Kuile, odvjetnik u Haagu,
- za vladu Nizozemske, koju zastupa G. M. Borchardt, u svojstvu agenta,
- za vladu Savezne Republike Njemačke, koju zastupa M. Seidel, u svojstvu agenta,
- za vladu Francuske Republike, koju zastupa G. Guillaume, u pisanom postupku, u svojstvu agenta,

- za Komisiju Europskih zajednica, koju zastupaju pravni savjetnici H. Étienne i R. Barents, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir zapisnik s cijele rasprave i nakon usmenog postupka od 17. rujna 1987.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. siječnja 1988.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 30. listopada 1985., koju je Sud zaprimio 18. studenoga 1985., Gerechtshof Den Haag (Žalbeni sud u Haagu) uputio je devet prethodnih pitanja o tumačenju odredaba Ugovora o EEZ-u koje se odnose na slobodu pružanja usluga i o doseg u nekih općih načela prava Zajednice, kako bi se ocijenila usklađenost s pravom Zajednice nacionalnog propisa koji ima za cilj zabraniti kabelsko emitiranje radijskih i televizijskih programa koji se emitiraju iz drugih država članica kad ti programi uključuju reklamne poruke namijenjene posebno nizozemskoj publici ili nizozemske titlove.
- 2 Ta su pitanja upućena u okviru spora između nizozemske udruge oglašivača, četrnaest reklamnih agencija kao i operatera kableske mreže (u daljnjem tekstu: oglašivači) i države Nizozemske u vezi sa zabranama reklama i titlova sadržanima u Kabelregelingu, ministarskoj uredbi od 26. srpnja 1984. (Nederlandse Staatscourant br. 145 od 27. srpnja 1984.), koju oglašivači smatraju protivnom članku 59. i daljnjim člancima Ugovora o EEZ-u kao i slobodi izražavanja zajamčenoj člankom 10. Europske konvencije o ljudskim pravima.
- 3 Predmetne zabrane reklama i titlova proizlaze iz članka 4. stavka 1. Kabelregelina, na temelju kojeg „je uporaba antenskog sustava za transmisiju radijskih i televizijskih programa namijenjenih javnosti dopuštena kada se radi
 - c) o programima koje iz inozemstva putem kableskih veza, valova ili satelita nude institucije ili skupine institucija, ili koje netko drugi nudi za njihov račun, koje emitiraju program u zemlji poslovnog nastana putem radiodifuzijskog odašiljača ili kableske mreže, pod uvjetom:
 - da program ne uključuje reklamne poruke namijenjene posebno nizozemskoj publici,
 - da, osim ako ministar nije odobrio, program ne uključuje nizozemske titlove”.
- 4 Prema obrazloženju Kabelregelina, predmetne zabrane ne primjenjuju se na retransmisiju programa (doorgifte) koje putem valova reemitira operater kableske

mreže. Prema mišljenju nizozemske vlade, razlog za to je taj što ti programi u načelu ne sadržavaju reklamne poruke namijenjene izričito nizozemskoj publici i što ih izravno može hvatati bar dio nizozemskih televizijskih gledatelja. Prema mišljenju te iste nizozemske vlade, kojoj oglašivači ne proturječe, zabrane iz Kabelregelinga znače da nije dozvoljeno samo to da operater kableske mreže obavlja prijenos (*overbrenging*) programa koji mu se šalju sa stranog odašiljača „*point-to-point*” posredstvom telekomunikacijskog satelita, što je slučaj za programe koje emitiraju Sky Channel, Super Channel ili TV 5.

- 5 Kako je navedeno u obrazloženju Kabelregelinga, zabrane reklama i titlova imaju za cilj spriječiti „neizravnu realizaciju u Nizozemskoj komercijalnog teledistribucijskog ili televizijskog programa na pretplatu koji je nepošteni konkurent nacionalnoj radiodifuziji i pretplatnoj nizozemskoj televiziji koju još treba razviti”.
- 6 Omroepwetom (Zakon o radiodifuziji) iz 1967. (Staatsblad 176) želi se na dva nacionalna kanala uvesti pluralistički i nekomercijalni sustav radiodifuzije. Na temelju članaka 27. i 29. tog zakona, vrijeme prijenosa raspoloživo za difuziju programa na ta dva kanala podijeljeno je, s jedne strane, između Nederlandse omroepstichting (nizozemska zaklada za radiodifuziju, u daljnjem tekstu: NOS) i, s druge strane, određenog broja Omroeporganisatiesa (organizacije za radiodifuziju koje je ovlastio nadležni ministar, u daljnjem tekstu: Omroeporganisaties), koji među ostalim zastupaju način razmišljanja dobrog dijela nizozemskog društva. Na temelju članka 36. zakona, NOS mora emitirati opći program koji između ostalog uključuje televizijski dnevnik. Članak 35. zakona nadalje propisuje Omroeporganisatiesima da svaki od njih mora emitirati kompletan program koji u razumom omjeru sadržava kulturne, obrazovne, zabavne i informativne emisije .
- 7 Članak 11. Omroepweta zabranjuje Omroeporganisatiesima da emitiraju reklamne poruke na zahtjev trećih strana. Pravo emitiranja reklamnih poruka na dva nacionalna programa na temelju članka 50. Omroepweta rezervirano je za Stichting etherreclame, (zaklada za radiotelevizijsku reklamu, u daljnjem tekstu: STER). STER ne realizira sam te reklamne poruke; ograničava se na organiziranje difuzije poruka koje izrađuju treće strane kojima stavlja na raspolaganje vrijeme prijenosa. Na temelju članka 6. stavka 2. svog statuta, STER svoje prihode mora uplatiti državi, koja ih upotrebljava za subvencioniranje Omroeporganisatiesa i u manjoj mjeri tiska. Prema informacijama koje je dala nizozemska vlada i kojima oglašivači nisu proturječili, oko 70 % financijskih sredstava Omroeporganisatiesa potječe od radiotelevizijskih pretplata (Omroepbijdragen) koje plaćaju televizijski gledatelji, a nekih 30 % od prihoda STER-a.
- 8 Oglašivači smatraju da su mogućnosti reklamiranja koje im nudi STER pretjerano ograničene. Točnije, učestalost kojom STER može emitirati reklamne poruke je nedovoljna. Shodno tomu željeli bi da mogu iskoristiti veće mogućnosti koje im nude strani radijski i televizijski nakladnici komercijalnih programa, u čemu ih sprečavaju zabrane reklama i titlova sadržane u Kabelregelingu.
- 9 Stoga su uložili zahtjev za privremenu pravnu zaštitu pred predsjednikom Arrondissementsrechtbanka Den Haag (Okružni sud u Haagu) kako bi se predmetne zabrane privremeno ukinule. On je prihvatio zahtjev koji se odnosi na zabranu titlova, ali je odbio zahtjev koji se odnosi na zabranu reklama. Smatrao je da je zabrana titlova

diskriminatorna jer se ne primjenjuje na Omroeporganisatie, a i suvišna jer je već i zabrana reklama dovoljna da spriječi emitiranje stranih programa titlovanih na nizozemski koji uključuju reklamne poruke. Kako oglašivači tako i država Nizozemska uložili su žalbu na to rješenje pred Gerechtshofom Den Haag (Žalbeni sud u Haagu).

10 Gerechtshof Den Haag (Žalbeni sud u Haagu) smatrao je nužnim uputiti devet pitanja o tumačenju članka 59. i daljnjih članaka Ugovora. Ta pitanja glase kako slijedi:

- „1. Treba li govoriti o jednostrukom ili višestrukom pružanju usluga koje se unutar jedne države članice ne ostvaruje u svim svojim odlučujućim elementima u slučaju kada operateri kabljskih mreža u toj državi članici putem kabela, valova ili satelita primaju radijske i televizijske programe – koji sadržavaju ili ne sadržavaju reklamne poruke – ponuđene iz inozemstva i te programe emitiraju na kabljskim mrežama?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, je li riječ o zabranenom ograničavanju pružanja usluga u smislu članka 59. Ugovora o EEZ-u kada difuziju na nacionalnim kabljskim mrežama programa koji se na spomenuti način nude iz inozemstva, nacionalni propis podvrgava ograničavajućim odredbama koje se ne primjenjuju ili se ne primjenjuju identično na analogne programe koji se nude s nacionalnog državnog područja?
3. Da bi se odgovorilo na drugo pitanje, je li važno to što programi koji se na spomenuti način nude iz inozemstva uključuju reklamne poruke koje se osobito obraćaju publici države članice o kojoj je riječ, dok analogne reklamne poruke u programima koji se nude iz te države članice može emitirati samo organizacija koje ima zakonski monopol na takve emisije, a prihodi koje ta organizacija ostvaruje tim emisijama (gotovo) su u potpunosti namijenjeni financiranju aktivnosti nacionalnih organizacija radiodifuzije i nacionalnog tiska?
4. Ako su odredbe Ugovora o EEZ-u o slobodi pružanja usluga primjenjive, predstavlja li činjenica da nacionalni propis poput onog gore opisanog zabranjuje difuziju programa koji se na spomenuti način nude iz inozemstva i sadržavaju reklamne poruke koje se osobito obraćaju publici države članice koja prima program, dok nacionalne radiodifuzijske organizacije te države članice nemaju pravo emitirati reklamne poruke, difuzija tih poruka iz te države članice rezervirana je za organizaciju koja ima zakonski monopol difuzije takvih emisija, a prihodi od tih emisija (gotovo) su u potpunosti rezervirani za nacionalne radiodifuzijske organizacije i nacionalni tisak, zabranjeno ograničenje u smislu članka 59. Ugovora o EEZ-u?
5. Ako su odredbe Ugovora o EEZ-u o slobodi pružanja usluga primjenjive, predstavlja li činjenica da nacionalni propis poput onog gore opisanog difuziju programa koji se iz inozemstva nude na spomenuti način i bez titlova na jeziku države članice koja prima program uvjetuje ishodom nadležnih tijela samo s ciljem da se spriječi difuzija komercijalnih emisija koje se obraćaju publici predmetne države, dok nacionalne radiodifuzijske organizacije podliježu strogim uvjetima i nemaju pravo emitirati komercijalne emisije (u bilo kakvom obliku), a u okolnostima su kako su

opisane u zadnjem dijelu četvrtog pitanja, zabranjeno ograničenje u smislu članka 59. Ugovora o EEZ-u?

6. Ako su odredbe Ugovora o EEZ-u o slobodi pružanja usluga primjenjive, treba li nacionalni propis poput onog gore opisanog ispuniti i druge uvjete osim zahtjeva o nediskriminaciji, u smislu da spomenuti propis mora biti opravdan razlozima koji se smatraju općim interesom i da mora biti proporcionalan cilju koji se njime želi ostvariti?
 7. U slučaju potvrdnog odgovora na šesto pitanje, mogu li ciljevi koji ulaze u područje kulturne politike kojom se želi održati pluralistički i nekomercijalni sustav radiodifuzije kao i pluralistički i neovisni tisak biti takvo opravdanje iako se propis odnosi (gotovo) isključivo na financijske uvjete realizacije tih ciljeva?
 8. Može li takvo opravdanje počivati na činjenici da nacionalni propis poput onog opisanog u prethodnim pitanjima mora spriječiti da komercijalni programi koji se na spomenuti način nude iz inozemstva uđu u tržišno natjecanje s nacionalnim emisijama predmetne države članice i s novim oblicima medija koji će se tek razviti u toj državi članici?
 9. Podrazumijevaju li važeća opća načela prava Zajednice (osobito načelo proporcionalnosti) i temeljna prava uključena u pravo Zajednice (osobito sloboda izražavanja i prikupljanja informacija) da postoje obveze koje pripadaju izravno državama članicama i u pogledu kojih nacionalni propis poput onog gore opisanog treba preispitati neovisno o činjenici da su primjenjive pisane odredbe prava Zajednice?"
- 11 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja, tijeka postupka i očitovanja stranaka, upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti su dijelovi spisa u nastavku izloženi samo u onoj mjeri u kojoj su potrebni Sudu za obrazlaganje odluke.

a) Postojanje pružanja usluga u smislu članka 59. i 60. Ugovora o EEZ-u

- 12 Prvim pitanjem nacionalni sud u biti želi znati je li difuzija televizijskih programa koje posredstvom operatera kablinskih mreža s poslovnim nastanom u nekoj državi članici nude radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, a koji uključuju reklamne poruke namijenjene posebno publici države koja prima program, jednostruko ili višestruko pružanje usluga u smislu članka 59. i 60. Ugovora.
- 13 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, prvo valja identificirati predmetne usluge, zatim ispitati imaju li te usluge prekogranični karakter u smislu članka 59. Ugovora i naposljetku provjeriti je li riječ o uslugama koje se obično obavljaju uz naknadu u smislu članka 60. Ugovora.
- 14 Valja utvrditi da emitiranje programa o kojima je riječ podrazumijeva bar dvije različite usluge. Prva usluga je ona koju operateri kablinskih mreža s poslovnim nastanom u nekoj državi članici pružaju radijskim i televizijskim nakladnicima s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, pri čemu svojim pretplatnicima

prenose televizijske programe koje su im poslali ti radijski i televizijski nakladnici. Druga usluga je ona koju radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u nekim državama članicama pružaju oglašivačima s poslovnim nastanom osobito u državi koja prima program tako da emitiraju reklamne poruke koje su ti oglašivači izradili posebno za publiku države koja prima program.

- 15 Te obje usluge imaju prekogranični karakter u smislu članka 59. Ugovora. Naime, u oba slučaja, oni koji isporučuju uslugu imaju poslovni nastan u državi članici koja nije država članica nekih osoba koje uživaju tu uslugu.
- 16 Objе se predmetne usluge također obavljaju uz naknadu u smislu članka 60. Ugovora. S jedne strane, operateri kablских mreža se za uslugu koju pružaju radijskim i televizijskim nakladnicima naplaćuju od pristojbi koje ubiru od svojih pretplatnika. Manje je važno što ti nakladnici uglavnom ne plaćaju sami operatere kablских mreža za taj prijenos. Naime, članak 60. Ugovora ne zahtijeva da uslugu plaćaju oni koji je uživaju. S druge strane, nakladnike plaćaju oglašivači za uslugu koju im oni pružaju uvrštavajući u program njihove poruke.
- 17 U tim uvjetima, na prvo pitanje koje je postavio nacionalni sud valja odgovoriti da difuzija televizijskih programa koje posredstvom operatera kablских mreža s poslovnim nastanom u nekoj državi članici nude radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, a koji sadržavaju reklamne poruke namijenjene posebno publici države koja prima program uključuje višekratno pružanje usluga u smislu članaka 59. i 60. Ugovora.

b) Postojanje ograničenja slobode pružanja usluga zabranjenih člankom 59. Ugovora

- 18 Svojim drugim, trećim, četvrtim i petim pitanjem nacionalni sud u biti iskazuje kao problem i želi znati jesu li zabrane reklama i titlova poput onih sadržanih u Kabelregelingu ograničenja slobode pružanja usluga zabranjena člankom 59. Ugovora, s obzirom na to da nacionalni zakon o radiodifuziji zabranjuje nacionalnim radijskim i televizijskim nakladnicima da emitiraju reklamne poruke, da taj isti zakon pravo emitiranja takvih poruka rezervira za izvjesnu zakladu i da ta zaklada ima statutarnu odvezu prepustiti svoje prihode državi, koja njima subvencionira nacionalne radijske i televizijske nakladnike kao i tisak.
- 19 Na ta pitanja općenito valja odgovoriti imajući u vidu najprije zabranu reklama, a zatim i zabranu titlova.
- 20 Iz specifičnih okolnosti na koje se poziva nacionalni sud proizlazi da zabrane reklama i titlova iz Kabelregelinga treba ispitati u kontekstu nacionalnih odredbi kojima je uređen sustav radiodifuzije.

Zabrana reklama

- 21 U tom pogledu valja podsjetiti da su prema članku 59. Ugovora ograničenja slobode pružanja usluga unutar Zajednice trebala biti ukinuta po isteku prijelaznog razdoblja za državljane država članica s poslovnim nastanom u zemlji Zajednice koja nije zemlja osobe kojoj je usluga namijenjena.

- 22 Zabrana reklama poput one sadržane u Kabelregelingu uključuje dvostruko ograničenje slobode pružanja usluga. S jedne strane, sprečava operatere kabljskih mreža s poslovnim nastanom u nekoj državi članici da prenose televizijske programe koje nude radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u drugim državama članicama. S druge strane, protivi se tomu da ti radijski i televizijski nakladnici uređuju program u korist osobito oglašivača s poslovnim nastanom u državi koja prima poruke namijenjene posebno publici te države.
- 23 Nizozemska vlada iznosi da zabrana reklama sadržana u Kabelregelingu pogađa radijske i televizijske nakladnike s poslovnim nastanom u drugim državama članicama jednako kao što zabrana reklame iz Omroepweta pogađa Omroeporganisaties i da je čak manje stroga nego zabrana iz Omroepweta, s obzirom na to da se ne odnosi na sve reklamne poruke, nego samo one namijenjene izričito nizozemskoj publici. Nizozemska vlada iz toga zaključuje da, ako ograničenje slobode pružanja usluga postoji, ono nema diskriminirajući karakter te stoga nije zabranjeno člankom 59. Ugovora.
- 24 Ta se argumentacija ne može prihvatiti. Treba usporediti ne položaj Omroeporganisatiesa s položajem radijskih i televizijskih nakladnika s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, nego položaj nizozemskih kanala u cjelini s položajem stranih radijskih i televizijskih nakladnika.
- 25 S tim u vezi valja naglasiti da STER nema drugu zadaću nego da osigura tehničko i financijsko upravljanje emitiranjem reklama na nizozemskim kanalima prema uvjetima propisanim Omroepwetom i da se sam STER ne može smatrati radijskim ili televizijskim nakladnikom. Naime, STER se ograničava na organizaciju emitiranja reklamnih poruka koje izrađuju treće strane, kojima on prodaje vrijeme prijenosa.
- 26 Stoga valja utvrditi da postoji diskriminacija budući da zabrana reklama koja je sadržana u Kabelregelingu uskraćuje radijskim i televizijskim nakladnicima s poslovnim nastanom u drugim državama članicama svaku mogućnost da na svom kanalu emitiraju reklamne poruke namijenjene posebno nizozemskoj publici, dok nacionalni zakon o radiodifuziji predviđa emitiranje takvih poruka na nacionalnim kanalima u korist svih Omroeporganisatiesa.
- 27 U tim uvjetima zabrana reklame poput one sadržane u Kabelregelingu uključuje ograničenja slobode pružanja usluga koja su zabranjena člankom 59. Ugovora.

Zabrana titlova

- 28 Nizozemska vlada u bitnom ističe da je, kao što to proizlazi iz obrazloženja Kabelregelinga, zabrana titlova jedini cilj spriječiti da se zaobiđe zabrana reklama. To je osobito slučaj ako strani program titlovan na nizozemskom sadržava reklamu - što je obično slučaj s komercijalnim programom. Prema obrazloženju Kabelregelinga, ta se reklama mora smatrati kao da je namijenjena posebno nizozemskoj publici zbog činjenice da je predmetni program titlovan. Nizozemska vlada priznaje da Omroepwet ne sadržava zabrane titlova za Omroeporganisatiese, ali naglašava da Omroeporganisatiesi zapravo, na temelju pravila koja uređuju pristup nizozemskom sustavu radiodifuzije, mogu titlovati programe koje emitiraju samo u mjeri u kojoj ne sadržavaju reklamne poruke.

- 29 U tom pogledu dovoljno je utvrditi da zabrana titlova koja pogađa radijske i televizijske nakladnike s poslovnim nastanom u drugim državama članicama nema drugi cilj osim da dopuni zabranu reklama koja, kao što to proizlazi iz gore iznesenih razmatranja, uključuje ograničenja slobode pružanja usluga zabranjena člankom 59. Ugovora.
- 30 Stoga, zabrana titlova poput one sadržane u Kabelregelingu uključuje ograničenja slobode pružanja usluga koja su zabranjena člankom 59. Ugovora.

c) Mogućnost opravdavanja ograničenja slobode pružanja usluga poput onih o kojima je riječ

- 31 Polazeći od hipoteze da je nacionalni propis poput onog o kojem je riječ nediskriminirajuće prirode, nacionalni sud šestim pitanjem pita mora li takav propis biti opravdan razlozima zaštite općeg interesa i mora li biti sredstvo proporcionalno ciljevima koji se njime žele ostvariti. Sedmim i osmim pitanjem taj sud između ostalog pita mogu li takve postavke povezati s kulturnom politikom ili nekom drugom politikom kojoj je cilj borba protiv određenog oblika nepoštenog tržišnog natjecanja.
- 32 Prvo valja naglasiti da su nacionalni propisi koji nisu bez razlike primjenjivi na pružanja usluga bez obzira na njihovo podrijetlo, i koji su stoga diskriminirajući, u skladu s pravom Zajednice samo ako se radi o izričitom odstupanju.
- 33 Jedino odstupanje koje se može uzeti u obzir u slučaju poput ovoga jest ono iz članka 56. Ugovora na koje upućuje članak 66., a to je odredba iz koje proizlazi da nacionalni propisi koji predviđaju poseban sustav za strane državljane ne podliježu primjeni članka 59. Ugovora samo ako su opravdani razlozima javnog poretka.
- 34 Valja naglasiti da ciljevi gospodarske prirode poput onog da se nacionalnoj javnoj zakladi osiguraju sveukupni prihodi od reklamnih poruka namijenjenih posebno publici predmetne države ne mogu činiti razloge javnog poretka u smislu članka 56. Ugovora.
- 35 Nizozemska je vlada međutim izložila da zabrane reklama i titlova, prema posljednjoj analizi, imaju negospodarski cilj, odnosno očuvanje nekomercijalnog, a time i pluralističkog karaktera sustava nacionalne radiodifuzije. Prihodi STER-a naime doprinose poticajima koje država uplaćuje Omroeporganisatiesima kako bi oni sačuvali nekomercijalni karakter. Dakle, prema mišljenju nizozemske vlade, sustav pluralističke radiodifuzije zamisliv je samo ako Omroeporganisatiesi imaju nekomercijalni karakter.
- 36 Dovoljno je u tom pogledu primijetiti da mjere poduzete na temelju tog članka ne smiju biti neproporcionalne cilju koji se želi ostvariti. Kao iznimka temeljnom načelu iz Ugovora, članak 56. Ugovora naime treba tumačiti na način da se njegovi učinci ograničavaju na ono što je nužno za zaštitu interesa koje želi zajamčiti.
- 37 Nizozemska vlada sama priznaje da za ostvarivanje željenih ciljeva postoje manje ograničavajuća i manje nediskriminirajuća sredstva. Tako komercijalni radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u drugim državama članicama mogu birati hoće li se uskladiti s objektivnim ograničenjima emitiranja reklamnih poruka,

kao što su zabrana reklama za neke proizvode ili u neke dane, ograničenje trajanja ili učestalosti poruka, ograničenja koja se također nameću nacionalnoj radiodifuziji, ili će se, ako se ne žele uskladiti, suzdržati od emitiranja reklama namijenjenih posebno nizozemskoj publici.

- 38 U tom pogledu valja podsjetiti da, kao što je Sud presudio u svojoj presudi od 18. svibnja 1980. (Debauve, 52/79, Zb., str. 833.), ako nacionalna pravila primjenjiva na radiodifuziju i televiziju nisu usklađena, u nadležnosti je svake države članice da uredi, ograniči ili čak potpuno zabrani na svom državnom području, iz razloga od općeg interesa, televizijsku reklamu, pod uvjetom da sva pružanja usluga u tom području tretira identično, bez obzira na njihovo podrijetlo i bez obzira na državljanstvo ili mjesto poslovnog nastana pružatelja usluga.
- 39 U tim uvjetima valja zaključiti da se zabrane reklama i titlova kakve su sadržane u Kabelregelingu ne mogu opravdati razlozima javnog poretka u smislu članka 56. Ugovora.

d) Opća načela prava Zajednice i temeljna prava priznata pravom Zajednice

- 40 Devetim pitanjem nacionalni sud u biti pita nameću li načelo proporcionalnosti i sloboda izražavanja zajamčena člankom 10. Europske konvencije o ljudskim pravima sami po sebi obveze državama članicama, neovisno o primjenjivosti pisanih odredaba prava Zajednice.
- 41 Iz odgovora na prethodna pitanja proizlazi da su zabrane reklama i titlova poput onih sadržanih u Kabelregelingu nespojive s odredbama članka 59. i daljnjih članaka Ugovora. Budući da ti odgovori sami po sebi omogućuju nacionalnom sudu da odluči o sporu koji se pred njim vodi, deveto je pitanje bespredmetno.

Troškovi

- 42 Troškovi njemačke i francuske vlade, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

u odgovoru na pitanja koja je uputio Gerechtshof Den Haag (Žalbeni sud u Haagu) rješenjem od 18. studenoga 1985., odlučuje:

- 1. Difuzija televizijskih programa koje posredstvom operatera kablskih mreža s poslovnim nastanom u nekoj državi članici nude radijski i televizijski nakladnici s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, a koji sadržavaju reklamne poruke namijenjene posebno publici države koja prima program, uključuje višestruko pružanje usluga u smislu članaka 59. i 60. Ugovora.**

2. **Zabrane reklama i titlova poput onih sadržanih u Kabelregelingu uključuju ograničenja slobode pružanja usluga koja su zabranjena člankom 59. Ugovora.**
3. **Te zabrane ne mogu se opravdati razlozima javnog poretka u smislu članka 56. Ugovora.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 26. travnja 1988.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski

RADNI PRIJEVOD